

Slovensko, další problém právního státu EU

---

 politico.eu/article/slovakia-eu-rule-of-law-prime-minister-robert-fico/

1. [Zprávy](#)
2. [Politika](#)

První kroky premiéra Roberta Fica od návratu k moci spustily v Bruselu známé poplašné zvony.

Reforma trestního zákoníku slovenského premiéra Roberta Fica vyvolala velké protesty po celé zemi a rozzlobila opozici | Sean Gallup/Getty Images

KOŠICE, Slovakia — Prime Ministr Robert Fico je becoming a problém.

Od pokusů o ovládnutí veřejnoprávních médií až po zrušení zvláštní prokuratury a papouškování ruské propagandy vytrhává slovenská vládní koalice stránky z učebnice maďarského premiéra Viktora Orbána, pokud jde o neliberální názory. Ve středu bude na příkaz premiéra uzavřena speciální prokuratura, která se zabývala vážnými korupčními případy – z nichž mnohé se týkaly Ficových vlastních poslanců nebo blízkých obchodních spojenců.

Fico se „snaží vytvořit mafiánský stát... kde primárním cílem je udržet fungování pyramidy moci,“ řekl Michal Vašečka, politolog Bratislavského politického institutu.

Tento krok vyvolal v Bruselu pobouření nad vysokými představiteli EU, kteří vyjádřili své obavy z těchto porušení právního státu.

Evropská exekutiva je pod rostoucím tlakem ze strany Evropského parlamentu, aby ukázala zuby na otázky právního státu, po rozhodnutí uvolnit miliardy unijních fondů vyčleněných pro Maďarsko, které byly zmrazeny kvůli obavám o nezávislost soudů. Parlament v souvislosti s tímto krokem podniká právní kroky s tím, že Komise porušila svou povinnost zajistit, aby peníze daňových poplatníků nebyly zneužity.

Místopředseda Evropského parlamentu Martin Hojsík (PS) věří, že Komise bude situaci na Slovensku brát vážně. „Komise je mnohem více nakloněna neopakovat chyby, které se staly v Maďarsku ohledně situace, která byla příliš dlouho tolerována a Orbánovi bylo umožněno eskalovat,“ řekl.

Slovenská vládní koalice vyjímá stránky z příručky maďarského premiéra Viktora Orbána, pokud jde o neliberální názory. | Ludovic Marin /AFP přes Getty Images

Orbán byl EU dlouhodobě trnem v oku. Euroskeptický premiér byl zapleten do bitvy s Bruselem kvůli řadě problémů, včetně korupce, porušování nezávislosti soudů, omezování akademických svobod; zákon o „ochraně dětí“, který je široce považován za homofobní; zacházení s uprchlíky; a omezení svobody médií.

To přimělo Komisi zmrazit miliardy v hotovosti EU vyčleněné pro Budapešť.

Nyní panuje obava, že na řadě by mohlo být Slovensko.

„Diskutujeme o střednědobém rozpočtu. Nemůžeme podkopat vnitřní důvěru členských států, že se nestaráme dobře [o finance]. A my nejsme strážci jejich peněz. A od Fica je krajně naivní věřit, že se z toho dostane,“ řekl Hojsík.

Hojsík také varoval, že pokud bude Ficova vláda pokračovat v neliberální cestě, může Slovensku hrozit ztráta přístupu k fondům EU.

Eurokomisař pro spravedlnost Didier Reynders poslal v prosinci dopis, v němž úřady požádal, aby úřad státního zastupitelství nezrušovaly. Vedoucí Úřadu evropského veřejného žalobce Laura Codruța Kövesi v únoru pro POLITICO řekla, že je „velmi znepokojená“, a zaslala Komisi dopis, ve kterém své obavy nastínila.

Mluvčí Komise potvrdil POLITICO, že instituce „obdržela dopis“ a „odpoví na něj“.

Mluvčí řekl: „Nebudeme váhat podniknout kroky k zajištění dodržování práva EU, jak to bude nutné.“

Slovenská vláda na žádost o vyjádření nereagovala.

„Instituce významně přispěla k porušování lidských práv,“ tvrdil již dříve Fico o rozhodnutí, které je podle něj součástí reformy trestního zákoníku.

Konec úřadu, který pronásledoval Fica

Ficovým primárním cílem po návratu k moci bylo uzavření úřadu zvláštního prokurátora.

Vyšetřování úřadu, který byl zahájen v roce 2004, vedlo k četným odsouzením ve vysoce sledovaných korupčních kauzách, z nichž mnohé byly spojeny s Ficovou vládnoucí stranou Smer během jeho předchozích funkčních období premiéra.

Na konci února slovenský ústavní soud pozastavil části reformy Ficova trestního zákoníku, která snížila tresty za korupci a zkrátila promlčecí lhůtu u závažných trestných činů, jako je znásilnění.

Ficova reforma trestního zákoníku vyvolala velké protesty po celé zemi a rozzlobila opozici.

„Prioritou pro [Fica] je vykoupit beztrestnost kumpánům, rozbít demokracii a nastolit nějaký autokratický režim,“ uvedl bývalý premiér Ľudovít Ódor, který kandiduje v evropských volbách za liberální stranu Progresivní Slovensko (PS). řekl POLITICO.

Rozhodnutí Ústavního soudu ale nezablokovalo rozpuštění speciální prokuratury a odvolání jejího šéfa, generálního prokurátora Daniela Lipšice.

„Lipšic a jeho lidé poslední tři a půl roku systematicky pronásledovali Fica a Ficovy chlapy. Lipšic je nejdůležitější nepřítel Fica a jeho lidí, ne opozice, ne intelektuálové,“ míní politolog Michal Vašečka z Bratislava Policy Institute.

Změny ve slovenské vládě vyvolaly vlnu protivládních protestů. | Vladimír Šimíček/AFP přes Getty Images

Podle Vašečky se Fico v současnosti soustředí na umístění svých lidí do klíčových institucí – stejně jako Orbán v Maďarsku.

A dalším krokem by mohla být slovenská mediální scéna.

Ohrožení nezávislosti médií

Slovenská vláda krátce po nástupu k moci loni na podzim přerušila komunikaci se čtyřmi domácími médii a označila je za „nepřátelská“ a „nedostatečně objektivní“.

Instead, it favors pro-Russian media such as Hlavní zprávy which peddles the Kremlin's narratives.

Fico také udeřil na veřejnoprávní Rozhlas a televíziu Slovenska (RTVS) za neplnění závazků a vyzval ke změně ve vedení.

Situace se vyhrotila v březnu, kdy ministryně kultury Martina Šimkovičová oznámila návrh zákona, podle kterého by RTVS měla být zrušena a nahrazena novým orgánem s názvem Slovenská televízia a rozhlas (STaR), který by vedli političtí představitelé.

„Je fakt, že lidé nyní více spoléhají na alternativní média... Proč? To je jednoduché. Protože v mainstreamových médiích získávají slovenští obyvatelé informace pouze z jednoho spektra a jedné jediné pravdy,“ uvedla Šimkovičová na tiskové konferenci .

Rekonstrukce médií vyvolala silnou kritiku od skupin na ochranu lidských práv, novinářů a opozice. |
Jakub Gavlák/EPA-EFE

V roce 2018 vyvolala vražda investigativního novináře Jána Kuciáka a jeho snoubenky Marty Kušnírové největší protesty od sametové revoluce v roce 1989, kdy Slováci vyšli do ulic a požadovali svržení komunistického československého režimu.

Po vraždách Fico odstoupil z funkce premiéra, stejně jako několik dalších vysokých úředníků, ale nyní je zpět u moci.

Návrh Šimkovičové přišel jen den předtím, než europoslanci dali minulý týden definitivní zelenou Evropskému zákonu o svobodě médií, který zakáže vládám EU zasahovat do redakčního rozhodování a nutit reportéry zveřejňovat své zdroje.

Rekonstrukce médií vyvolala silnou kritiku od skupin na ochranu lidských práv, novinářů a opozice.

„Nyní, když je Robert Fico zpět u moci, se chystá pomstít. Shání novináře,“ řekl košický aktivista Ján Gálik, který je jedním ze zakladatelů iniciativy Za slušné Slovensko, občanského sdružení, které organizovalo protesty po Kuciákově vraždě.

„Znovu vytvářejí atmosféru, kde může být více novinářů znovu zavražděno, a já doufám, že ne, ale je to možné. Je plně zodpovědný za tuto atmosféru.“

Test právního státu v prezidentských volbách

Nadcházející prezidentské volby budou další zkouškou právního státu.

Slováci míří tuto sobotu k volbám, aby zvolili nového prezidenta země, přičemž druhé kolo mezi prvními dvěma kandidáty se pravděpodobně uskuteční 6. dubna.

Přestože je role prezidenta na Slovensku převážně ceremoniální, odcházející prezidentka Zuzana Čaputová, která neusiluje o znovuzvolení, byla důležitým nárazníkem proti některým kontroverzním rozhodnutím Ficovy vlády.

Tento nárazník možná brzy přestane existovat, protože předseda slovenského parlamentu – a Ficova pravá ruka – Peter Pellegrini je průkopníkem na pozici příštího prezidenta. Ale pravděpodobně to bude blízko. Pellegrini je na dobré cestě získat 37 procent hlasů, liberální opoziční kandidát Ivan Korčok, bývalý ministr zahraničí a velvyslanec v USA, by podle předpovědi měl získat 36 procent.

"On [Pellegrini] neuznává rovnováhu sil. A protože je také součástí této vládní koalice, nikdy jsme nemohli očekávat, že půjde s nějakými spornými věcmi k Ústavnímu soudu nebo komukoli jinému. Bude jen jakýmsi pošťákem: podepíše věci a odejde do zahraničí," řekl POLITICO bývalý premiér Ódor.

Prezidentské volby jsou podle Ódora klíčové pro budoucí směřování země.

"Nemyslím si, že by bylo dobré, aby tato vláda měla všechno, potřebujeme vyrovňovací prvek, který bude zastupovat všechny občany, nejen 55 procent z nich," řekl.